

The Evolution of Social Work Professionalization in Romania: A Comparative Approach to the Main Theoretical Models

[Evoluția profesionalizării asistentului social în România: o abordare comparativă a principalelor modele teoretice]

Adina ȘANDRU¹

¹ Lecturer Ph.D., "Petre Andrei" University of Iași, Romania, adinasandru2006@yahoo.com

Abstract

The professionalization of the social work profession in Romania has evolved considerably in recent decades, reflecting broader social, political, and institutional transformations. Key developments include the establishment of a legal framework for the practice of social work, the creation and consolidation of the National College of Social Workers (CNASR), the expansion of university-level social work education, and increased access to non-reimbursable funding for infrastructure development. These efforts have contributed to strengthening the role and visibility of social workers within the welfare system.

However, numerous systemic challenges persist. The social work sector continues to face a shortage of qualified professionals, limited financial resources, excessive bureaucracy, and weak coordination between key institutions. Moreover, the profession suffers from low public recognition, which hampers both the recruitment and retention of skilled practitioners.

This article examines the current state of professionalization in Romanian social work, highlighting both achievements and critical areas in need of reform. It argues that sustained investment in continuing professional development, digital transformation, and coherent public policies is essential for building a more effective and resilient system. Strengthening interinstitutional collaboration and elevating the status of social workers are also crucial for addressing the complex social needs of vulnerable populations.

Keywords: professionalization, social work, continuing professional development, public policy, social services, workforce development.

How to cite: Șandru, A.-M. (2025). The Evolution of Social Work Professionalization in Romania: A Comparative Approach to the Main Theoretical Models. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași Fascicula: Asistență Socială, Sociologie, Psihologie*, 33, 201-209. <https://doi.org/10.63331/upasw/33/21>

Introducere

În contextul transformărilor economice, sociale și instituționale din ultimele decenii, serviciile sociale din România au cunoscut o dezvoltare importantă, atât ca structură instituțională, cât și ca domeniu de practică profesională. Această evoluție a impus necesitatea redefinirii și consolidării profesiei de asistent social, ca actor principal în gestionarea problemelor sociale și în promovarea incluziunii și echității sociale. Profesionalizarea asistenței sociale este o condiție fundamentală pentru furnizarea de servicii sociale eficiente, echitabile și bazate pe standarde de calitate.

Într-o societate democratică în continuă schimbare, asistența socială trebuie să răspundă în mod eficient și în mod responsabil nevoilor complexe ale persoanelor sau grupurilor vulnerabile. Pentru ca acest lucru să fie posibil, este foarte important ca meseria de asistent social să fie reglementată, să poată fi susținută prin formare academică, ghidată de principii etice și supusă unui proces continuu de perfecționare. Astfel, profesionalizarea devine un proces multidimensional care presupune atât recunoașterea legală a profesiei, cât și dezvoltarea unei identități profesionale coerente, a unui cadru de reglementare, a unui cadru de formare și de supraveghere.

Lucrarea își propune să analizeze importanța profesionalizării meseriei de asistent social în România, reliefând principalele etape, mecanisme și instituții cu rol esențial în cadrul acestui proces. Prin înțelegerea cadrului național și a cerințelor internaționale, se poate contura o imagine asupra direcției în care se îndreaptă serviciile de asistență socială și asupra rolului fundamental pe care îl are asistentul social în cadrul sistemului.

În ciuda acestor progrese, numeroase obstacole continuă să afecteze profesionalizarea deplină a asistenței sociale în România. Subfinanțarea sistemului, disparitățile regionale, aprecierea publică limitată a valorii profesiei de asistent social și oportunitățile reduse de formare continuă reprezintă provocări majore pentru practicieni și instituții deopotrivă. Aceste deficiențe afectează nu doar calitatea serviciilor, ci și sustenabilitatea profesiei.

Evoluția profesionalizării în România

Procesul de perfecționare a profesiei de asistent social în România reprezintă o etapă fundamentală în consolidarea acestei ocupații/meserii ca profesie autonomă, recunoscută oficial, cu standarde proprii de formare, practică și etică. Această transformare implică mai mult decât simpla existență a unor posturi sau atribuții – este vorba despre construcția unei identități profesionale clare, a unui sistem de reglementare și supraveghere, precum și a unei culturi profesionale bazate pe responsabilitate, competență și respect față de beneficiari.

În ultimele decenii, profesia de asistent social din România a cunoscut un proces lent, dar semnificativ, de instituționalizare și profesionalizare. Aceste transformări au fost influențate de tranziția post-comunistă, de integrarea țării noastre în Uniunea Europeană și de creșterea nevoilor sociale, generate de sărăcie, de inegalități și de schimbări demografice semnificative. Stabilirea reglementărilor legale, acreditarea programelor de învățământ în asistență socială și înființarea Colegiului Național al Asistenților Sociali (CNASR) au constituit fundamentele recunoașterii formale a asistenței sociale ca profesie distinctă și esențială în sistemul de protecție socială.

În ciuda acestor progrese, numeroase obstacole continuă să afecteze profesionalizarea deplină a asistenței sociale în România. Subfinanțarea, despre care se vorbește de mai bine de 30 de ani, disparitățile regionale, aprecierea publică limitată a valorii

profesiei și oportunitățile reduse de formare continuă reprezintă provocări majore pentru practicieni și pentru instituții deopotrivă. Aceste deficiențe afectează nu doar calitatea serviciilor, ci și sustenabilitatea profesiei.

Un prim pas în această direcție a reprezentat adoptarea Legii nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social, care reglementează condițiile de exercitare a profesiei, drepturile și obligațiile profesionale, precum și formele de organizare și control ale acesteia¹. Legea stabilește faptul că doar persoanele care au absolvit o formă de învățământ superior de specialitate și sunt înregistrate în Registrul Național al Asistenților Sociali, cu aviz eliberat de Colegiul Național al Asistenților Sociali din România (CNASR), pot exercita legal această profesie².

Un alt element definitoriu al profesionalizării este formarea academică de specialitate, care s-a dezvoltat semnificativ în ultimele decenii. Universități de stat și private din țară organizează programe de licență și de master în domeniul asistenței sociale, iar curricula acestora este aliniată la standarde internaționale, oferind viitorilor asistenți sociali atât baza teoretică necesară, cât și o formare practică relevantă³.

De asemenea, profesionalizarea implică stabilirea unui cod etic care reglementează comportamentul profesional. Codul deontologic al asistentului social din România definește clar valorile fundamentale ale profesiei – demnitatea umană, justiția socială, autodeterminarea beneficiarului, confidențialitatea – și trasează limitele în care aceasta trebuie exercitată⁴. Existența unui astfel de cod, alături de mecanisme de supraveghere profesională (inclusiv posibilitatea de sancționare pentru abateri), plasează asistența socială în rândul profesiilor mature și responsabile.

Un alt indicator al profesionalizării este integrarea asistentului social în instituții publice și organizații neguvernamentale. În România, asistenții sociali își desfășoară activitatea, de cele mai multe ori, în cadrul Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC), primării, spitale, școli, penitenciare sau centre rezidențiale⁵. Această prezență instituționalizată confirmă rolul esențial al profesiei în sistemul de protecție socială și contribuie la recunoașterea sa în rândul altor profesioniști din domeniile conexe.

În fine, profesionalizarea presupune și formarea continuă. Asistenții sociali sunt încurajați să participe la cursuri de perfecționare, specializări și activități de cercetare sau inovare în domeniul practicii sociale. CNASR, dar și universitățile și ONG-urile, oferă astfel de oportunități, ceea ce contribuie la menținerea unui nivel ridicat de competență și la adaptarea profesiei la nevoile sociale în continuă schimbare⁶.

Definirea conceptelor-cheie și a modelelor de profesionalizare

În vederea înțelegerii procesului de profesionalizare a profesiei de asistent social, este esențială clarificarea conceptelor fundamentale care stau la baza acestui demers. Cadrul teoretic oferă un suport de analiză pentru descrierea și interpretarea proceselor sociale și

¹ Parlamentul României, *Legea nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social*, Monitorul Oficial, nr. 1.211 din 17 decembrie 2004.

² CNASR, *Regulament de organizare și funcționare*, accesat aprilie 2025, www.cnasr.ro

³ A. Ion, *Sisteme moderne de formare în asistența socială* (Iași: Editura Polirom, 2017).

⁴ CNASR, *Codul deontologic al asistentului social*, ediția 2018, accesat pe site-ul oficial CNASR.

⁵ G. Neamțu, coord., *Tratat de asistență socială* (Iași: Editura Polirom, 2003).

⁶ CNASR, *Ghid de formare profesională continuă pentru asistenții sociali* (București: CNASR, 2022).

instituționale prin care o ocupație devine o profesie recunoscută, reglementată și valorizată în societate.

Termenul de profesie este adesea utilizat pentru a desemna o ocupație care presupune un nivel ridicat de expertiză, autonomie în practică, responsabilitate etică și o contribuție socială importantă. Potrivit literaturii de specialitate, o profesie se definește printr-o combinație de cunoștințe teoretice specializate, formare academică, coduri etice, standarde de practică și o formă de autoreglementare⁷.

Prin urmare, profesionalizarea reprezintă procesul prin care o ocupație evoluează către statutul de profesie. Acest proces implică mai multe dimensiuni: recunoașterea din punct de vedere legal a profesiei; crearea unui cadru instituțional care reglementează exercitarea profesiei; stabilirea unor standarde educaționale și profesionale; formarea unei identități profesionale comune și asumarea unor responsabilități etice față de publicul deservit⁸.

După 1990, România a început un amplu proces de construcție legislativă în domeniul asistenței sociale. Punctul de referință este Legea nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială, urmată de Legea nr. 292/2011 – Legea asistenței sociale, care stabilește principiile, structurile și serviciile care definesc sistemul actual de protecție socială⁹. Aceste legi au introdus o terminologie modernă, au recunoscut profesia de asistent social și au creat baza pentru dezvoltarea unui sistem național integrat.

În cazul asistenței sociale, profesionalizarea este un proces relativ recent în România, dar care urmează tendințele internaționale. Asistența socială a evoluat dintr-o activitate de voluntariat sau filantropie înspre o profesie cu caracter științific și aplicativ. Această tranziție presupune trecerea de la „ajutorul umanitar” intuitiv la intervenția planificată, informată științific și ghidată de principii etice¹⁰.

În întreaga Europă au loc o serie de dezbateri cu privire la modernizarea sistemelor de asistență socială, o preocupare majoră fiind cea legată de obținerea excelenței profesionale a asistentului social prin stabilirea standardelor și a cadrului calificărilor profesionale.¹¹

Elementele definitorii ale profesionalizării în acest domeniu includ: instituționalizarea formării universitare (la nivel de studii de licență și de master); apariția unor instituții de reglementare profesională (ex. CNASR); standardizarea practicii prin coduri etice și metodologii și nu în ultimul rând, recunoașterea publică și legislativă a profesiei.

O problemă des invocată în ultimii ani cu privire la problemele pe care le ridică sistemul de asistență socială din România este reprezentată de numărul scăzut de specialiști, locul acestora fiind ocupat de angajați fără studii de specialitate în domeniu. Până în anul 2001, odată cu intrarea în vigoare a Legii 705 care a introdus pentru prima dată reglementări cu privire la angajații din sistemul serviciilor de asistență socială, angajați fără studii de specialitate ocupau poziții de lucrători sociali.

Deși HG 90/2003 instituie un termen de maxim 2 ani pentru încadrarea în sistem a personalului de specialitate, în realitate nu s-a putut aplica din cauza deficitului de resurse umane și de specialiști.

Federația Internațională a Asistenților Sociali (IFSW) a elaborat următoarea definiție, care a fost acceptată aproape în unanimitate de comunitățile internaționale. Potrivit

⁷ E. Freidson, *Professionalism: The Third Logic* (Cambridge: Polity Press, 2001).

⁸ J. Evetts, „The Sociology of Professional Groups: New Directions,” *Current Sociology* 54, nr. 1 (2006): 133–143.

⁹ *Legea asistenței sociale nr. 292/2011*, Monitorul Oficial, nr. 905 din 20 decembrie 2011.

¹⁰ Neamțu, *Tratat de asistență socială*.

¹¹ D. Buzducea, *Asistența socială. Compendiu de istorie, teorie și practică* (Iași: Editura Polirom, 2012).

acesteia, ...profesia de asistent social promovează schimbarea socială, rezolvarea problemelor din cadrul relațiilor umane, precum și abilitarea și participarea persoanelor în vederea obținerii bunăstării sociale...¹²

Modele teoretice ale profesionalizării

Literatura de specialitate oferă mai multe modele teoretice care pot fi utilizate pentru înțelegerea procesului de profesionalizare. Am ales să prezint o parte din aceste modele teoretice deoarece ele ne permit să înțelegem evoluția și statutul actual al profesiei de asistent social, pentru fiecare în parte din aceste modele, oferind o interpretare aplicabilă României.

Dintre acestea, cele mai relevante sunt:

Modelul atributiv Acest model identifică trăsăturile care definesc o profesie matură – educație formală, existența unui cod etic, existența unei asociații profesionale, autonomie în practica de specialitate. Asistența socială poate fi analizată din perspectiva dobândirii treptate a acestor trăsături¹³.

Modelul atributiv, cunoscut și ca modelul caracteristicilor, pornește de la ideea că o profesie este definită printr-o serie de atribute sau de trăsături esențiale. Wilensky propune o listă de criterii care indică gradul de profesionalizare al unei ocupații:

- existența unei educații superioare specializate;
- dezvoltarea unei baze teoretice proprii;
- constituirea unei asociații profesionale care să reglementeze activitatea membrilor;
- adoptarea unui cod etic;
- dobândirea autonomiei în exercitarea activității¹⁴.

Conform acestui model, cu cât o ocupație întrunește mai multe dintre aceste caracteristici, cu atât poate fi considerată mai „profesionistă”. În cazul asistenței sociale din România, modelul atributiv este util pentru a evalua progresele care s-au putut realiza în plan instituțional, educațional și etic. Când privește analiza acestui model, în contextul țării noastre, el sugerează, printre altele că o profesie completă trebuie să aibă trăsături definitorii, precum autonomie profesională, coduri etice clare și o educație specializată. În țara noastră, profesia de asistent social s-a dezvoltat în decursul timpului, pentru a putea îndeplini aceste deziderate/trăsături. Așa cum am amintit și mai sus, începând cu Legea 292/2011 care reglementează profesia de asistent social și prin crearea Colegiului Național al Asistenților Sociali, asistența socială a dobândit statutul oficial, de care era atât de mare nevoie. Desigur că acest proces nu este încheiat cu adevărat de vreme ce provocările cu privire la lipsa unui salariu corespunzător muncii depuse, recunoașterea publică limitată a statutului profesiei, sunt încă extrem de vizibile. De asemenea, există discrepanțe uriașe între regiuni ale României în ceea ce privește accesul la educație și formare.

Modelul atributiv, care pune accent pe atribuirea de trăsături și de competențe pentru a defini profesia, a fost criticat de unele voci din domeniu pentru că nu reflectă suficient de bine complexitatea și diversitatea contextului actual al asistenței sociale. Acesta model este criticat pentru că tinde să simplifice profesia asistentului social, concentrându-se prea mult pe abilități tehnice și cunoștințe, fără însă a lua în considerare aspectele legate de context, aspectele de natură etică și cele de relaționare interpersonală, aspecte care joacă un rol

¹² IFSW, *Definition of Social Work*, accesat 1 mai 2025, <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/>

¹³ H. Wilensky, „The Professionalization of Everyone?” *American Journal of Sociology* 70, nr. 2 (1964): 137–158.

¹⁴ Wilensky, „The Professionalization of Everyone?” 137–158.

semnificativ în munca asistentului social. Pe de altă parte, considerăm că acest model rămâne util în înțelegerea profilului de competențe esențiale, dar nu mai poate fi considerat suficient pentru a descrie întreaga complexitate a profesionalizării în contextul actual¹⁵.

Modelul procesual Profesionalizarea acestei profesii este văzută ca un proces treptat, gradual, dependent de factori sociali, politici și culturali. Profesiile „semi-profesionale” (precum asistența socială în primele sale etape) se pot maturiza în timp, prin acumularea de legitimitate și expertiză¹⁶.

Modelul procesual propune o abordare dinamică a profesionalizării, văzută ca un proces care se desfășoară în timp. A. Etzioni a introdus noțiunea de „semi-profesii”, referindu-se la ocupații care prezintă unele caracteristici profesionale, dar care nu ating nivelul complet al unei profesii consacrate (precum medicina sau dreptul).

Profesionalizarea, în viziunea acestui model, este influențată de factori externi (politici, culturali, economici) și nu este întotdeauna liniară. O ocupație poate face pași înainte și înapoi în acest proces, în funcție de contextul social. În România, asistența socială a evoluat de la statutul de semi-profesie în perioada postcomunistă, spre o profesie consolidată, odată cu reglementările legale și academice de dată recentă.

În România, modelul procesual vede profesionalizarea ca un proces continuu și gradual. Cu alte cuvinte, acest proces este vizibil în evoluția legislativă din domeniu, începând cu reglementarea legală a profesiei de asistent social și crearea unui cadru instituțional. Cu toate aceste progrese, continuă să existe deficiențe în formarea continuă a asistenților sociali și în accesul acestora la infrastructura modernă necesară pentru furnizarea de servicii de calitate. Întreaga profesie este încă într-o fază intermediară, iar acest proces de „maturizare” necesită în continuare investiții și politici coerente.

Modelul procesual a fost actualizat și adaptat în decursul timpului, pentru a răspunde provocărilor moderne. Schimbările economice, sociale și tehnologice din ultimele decenii au dus la o diversificare rapidă a reglementărilor și cerințelor profesionale. Acest model subliniază că dezvoltarea continuă este esențială, dar, în același timp, unii cercetători susțin că acest proces trebuie să includă nu doar evoluții interne ale profesiei, dar și implicarea activă a asistenților sociali în modificarea reglementărilor și în crearea de politici care răspund mai bine nevoilor clienților lor¹⁷. Un exemplu de contestare ar fi faptul că, deși este evident că profesia de asistent social a evoluat continuu, încă persistă în anumite regiuni o subfinanțare semnificativă a serviciilor sociale, iar reglementările nu întotdeauna reflectă nevoile reale ale profesioniștilor.

Modelul conflictual Acest model pune accent pe lupta pentru putere, monopolul cunoașterii și controlul asupra pieței muncii. În acest model, profesionalizarea este un demers strategic al grupurilor profesionale pentru obținerea statutului și influenței sociale¹⁸.

Modelul conflictual sau „modelul monopolului profesional” propus de Magali Larson se concentrează asupra dimensiunii de putere din procesul de profesionalizare. În această perspectivă, profesionalizarea nu este doar o evoluție naturală, ci și o strategie a grupurilor profesionale de a-și crea un monopol asupra unei sfere de activitate.

Potrivit acestui model, profesioniștii din domeniu încearcă să controleze accesul la cunoștințele specializate și să își creeze instituții proprii (asociații profesionale, sisteme

¹⁵ M. Mihăilă și D. Popa, *Modele teoretice în profesia de asistent social* (Timișoara: Editura Universității de Vest, 2020).

¹⁶ A. Etzioni, ed., *The Semi-Professions and Their Organization* (New York: Free Press, 1969).

¹⁷ A. Dima, *Evoluția profesionalizării asistentului social în Europa și România* (Iași: Editura Polirom, 2016).

¹⁸ M. Larson, *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis* (London: Routledge, 2013).

educaționale), prin care să-și mențină autoritatea și influența. În România, înființarea CNASR și impunerea obligativității avizului de exercitare a profesiei sunt exemple ale acestei tendințe de „închidere profesională” specifică modelului conflictual.

Modelul conflictual se concentrează pe puterea și controlul pe care diverse grupuri le exercită asupra profesiei. În cazul asistenței sociale din România, un astfel de conflict se manifestă în mod clar în disputa pentru recunoaștere și statut. Asistența socială este adesea văzută ca o profesie „inferioară” în fața altor profesii mai bine plătite și recunoscute. Statul, principalul angajator al asistenților sociali, are un control semnificativ asupra resurselor și formării, ceea ce duce la o dependență economică ridicată a profesioniștilor. În același timp, există o lipsă de solidaritate între asistenți sociali și alte profesii din sectorul public, ceea ce agravează tensiunile.

Modelul conflictual, care subliniază tensiunile dintre profesioniști și autorități, este astăzi mai relevant ca oricând. În multe țări, inclusiv în România, există o tensiune continuă între autoritățile care stabilesc reglementările și cei care lucrează direct cu beneficiarii. Aceste conflicte pot include disputele legate de salarii, condiții de muncă, reglementări insuficiente sau inaccesibile și lipsa unei educații continue adecvate. De asemenea, există o critică continuă legată de faptul că reglementările și politicile sociale sunt, de multe ori, insuficient adaptate la realitățile de pe teren și nu reușesc să țină pasul cu schimbările rapide din societate¹⁹. Aceste conflicte sunt, însă, și o oportunitate de a reevalua și reconfigura regulamentele și politicile care guvernează profesia, pentru a le face mai flexibile și mai receptiv la nevoile reale ale comunităților.

Aplicarea acestor modele în analiza profesiei de asistent social în România permite o înțelegere mai profundă a provocărilor și etapelor parcurse în direcția profesionalizării. De asemenea, oferă repere pentru evaluarea actuală a statutului acestei profesii și pentru conturarea unor direcții viitoare de dezvoltare profesională.

Pentru a sprijini continuarea procesului de profesionalizare și pentru a consolida statutul profesiei de asistent social în România, se impun mai multe măsuri strategice:

Îmbunătățirea formării academice și a educației continue: Este foarte important ca formarea profesională să fie continuată pe tot parcursul carierei, prin intermediul cursurilor de dezvoltare profesională, prin urmarea unor cursuri de master și specializări care să răspundă nevoilor în continuă schimbare ale populației vulnerabile. De asemenea, este necesar să se aloce resurse pentru actualizarea curriculumului educațional și să fie încurajată cercetarea academică în acest domeniu, prin crearea de politici publice suficient de bine ancorate în realitate.

Creșterea recunoașterii publice a profesiei: Este important ca asistența socială să fie promovată ca o profesie fundamentală în cadrul sistemului de protecție socială. Campaniile de informare publică și advocacy pot ajuta la schimbarea percepției oamenilor și instituțiilor asupra acestei profesii, subliniind importanța rolului său în sprijinul celor vulnerabili.

Investiții în infrastructura socială și modernizarea serviciilor: Creșterea accesului la tehnologie și la resurse moderne pentru asistenții sociali este fundamentală. Aceasta include atât digitalizarea proceselor administrative, cât și modernizarea infrastructurii de servicii sociale, pentru a îmbunătăți eficiența și calitatea intervențiilor.

Creșterea gradului de autonomie profesională și protejarea drepturilor asistenților sociali: Este necesară consolidarea autonomiei profesionale, inclusiv prin sprijinirea independenței față de autoritățile politice și administrative. În plus, creșterea drepturilor

¹⁹ A. Sandu, *Formarea și reglementarea asistenței sociale în România* (Cluj-Napoca: Editura Accent, 2012).

profesionale, inclusiv salarii adecvate muncii prestate și condiții de muncă corecte, va atrage și va păstra profesioniștii în domeniu.

Promovarea colaborării interinstituționale și a parteneriatelor cu ONG-uri: Colaborarea între instituțiile publice, sectorul privat și organizațiile non-guvernamentale ar trebui să fie stimulată, pentru a eficientiza intervențiile sociale și a asigura servicii integrate pentru beneficiari. Parteneriatele intersectoriale pot contribui la resurse financiare suplimentare și la diversificarea serviciilor oferite.

Procesul de profesionalizare al asistenței sociale în România, deși a marcat progrese semnificative, trebuie să continue. Modelele teoretice prezentate pot oferi un cadru de analiză util pentru evaluarea situației actuale din țara noastră și pentru formularea unor strategii cât mai clare și mai coerente de consolidare a profesiei de asistent social. Implementarea recomandărilor amintite mai sus, și altele, cu siguranță, pot contribui la o mai bună înțelegere a statutului profesiei, la îmbunătățirea calității serviciilor sociale și la asigurarea unui sistem de protecție socială cât mai eficient și cât mai echitabil în România.

Modelele teoretice ale profesionalizării asistenței sociale – atributiv, procesual și conflictual – sunt în continuare studiate și aplicate în domeniul asistenței sociale, însă, în ultimele decenii, au fost subiectul unor critici și reevaluări, pe măsură ce profesia a evoluat și s-a diversificat.

Astfel, modelele teoretice discutate – atributiv, procesual și conflictual – continuă să fie valabile și utile pentru înțelegerea dinamicii profesiei de asistent social, dar trebuie adaptate și îmbogățite pentru a răspunde complexității contextului contemporan. În mod particular, modelele procesual și conflictual au fost criticate pentru că nu includ suficient de mult perspectiva globală și interconectivitatea dintre diferitele sisteme de asistență socială din lume. În plus, noile paradigme, cum ar fi modelele de practică reflexivă și ecologică, încearcă să completeze sau să modifice aceste modele pentru a răspunde unor cerințe mai complexe de integrare a asistenței sociale într-un context globalizat, influențat de migrație, schimbări climatice, și crize economice și sociale.

Modelele teoretice ale profesionalizării asistenței sociale sunt de actualitate, dar au fost contestate și trebuie continuu reevaluate și adaptate pentru a răspunde provocărilor specifice profesiei și realităților sociale actuale.

Concluzii

Evoluția profesionalizării asistentului social în România reflectă un proces complex de adaptare, transformare și afirmare a acestei profesii într-un context social, economic și politic marcat de tranziții majore. De la începuturile sale timide în perioada interbelică (primele forme de asistență socială instituționalizată au apărut în România în perioada interbelică, inspirate de modelele vest-europene și americane), continuând cu perioada comunistă – caracterizată printr-o marginalizare instituționalizată a profesiei (în perioada comunistă, profesia de asistent social a fost în mare parte înlocuită de cadrele de partid și activiști, reducându-se la intervenții birocratice) –, până la relansarea și reconfigurarea sa după anii 1990, asistența socială a cunoscut o traiectorie sinuoasă, dar semnificativă în ceea ce privește consolidarea statutului său profesional.

Compararea principalelor modele teoretice de profesionalizare oferă o înțelegere mai profundă asupra modului în care profesia de asistent social s-a definit și și-a asumat un rol activ în societatea românească.

În România, profesionalizarea a fost puternic influențată de factori precum: intervenția organizațiilor internaționale (organizații internaționale precum UNICEF, Banca Mondială și USAID au sprijinit reconstrucția serviciilor sociale în România după 1990), reformele legislative (adoptarea Legii nr. 466/2004 privind statutul asistentului social a fost un moment important și mult așteptat în recunoașterea oficială a profesiei), dezvoltarea învățământului universitar și nevoia tot mai acută de răspunsuri calificate la problemele sociale complexe ale societății contemporane. Cu toate acestea, persistă provocări legate de recunoașterea deplină a statutului profesional, salarizarea corespunzătoare, claritatea rolurilor în echipele interdisciplinare și consolidarea identității profesionale. Asistentul social se confruntă adesea cu o lipsă de vizibilitate publică și subevaluare profesională în raport cu alte profesii din domeniul socio-medical.

Privind înainte, este esențială o abordare integrată care să combine recunoașterea teoretică a profesiei cu investiții concrete în formarea continuă, standardizarea practicilor și consolidarea eticii profesionale. Numai astfel, asistentul social poate deveni nu doar un simplu executant al politicilor sociale, ci un adevărat agent al schimbării și al justiției sociale, subliniind rolul activ în transformarea societății, capabil să răspundă dinamic nevoilor comunității.

References

- Buzducea, D. *Asistența socială. Compendiu de istorie, teorie și practică*. Iași: Editura Polirom, 2012.
- CNASR. *Codul deontologic al asistentului social*. Ediția 2018. Accesat pe site-ul oficial CNASR.
- CNASR. *Ghid de formare profesională continuă pentru asistenții sociali*. București: CNASR, 2022.
- CNASR. *Regulament de organizare și funcționare*. Accesat aprilie 2025. www.cnasr.ro
- Dima, A. *Evoluția profesionalizării asistentului social în Europa și România*. Iași: Editura Polirom, 2016.
- Etzioni, A., ed. *The Semi-Professions and Their Organization*. New York: Free Press, 1969.
- Evetts, J. „The Sociology of Professional Groups: New Directions.” *Current Sociology* 54, nr. 1 (2006): 133–143.
- Freidson, E. *Professionalism: The Third Logic*. Cambridge: Polity Press, 2001.
- IFSW. *Definition of Social Work*. Accesat 1 mai 2025. <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/>
- Ion, A. *Sisteme moderne de formare în asistența socială*. Iași: Editura Polirom, 2017.
- Larson, M. *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*. London: Routledge, 2013.
- Legea asistenței sociale nr. 292/2011*. Monitorul Oficial, nr. 905 din 20 decembrie 2011.
- Mihăilă, M., și D. Popa. *Modele teoretice în profesia de asistent social*. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2020.
- Neamțu, G., coord. *Tratat de asistență socială*. Iași: Editura Polirom, 2003.
- Parlamentul României. *Legea nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social*. Monitorul Oficial, nr. 1.211 din 17 decembrie 2004.
- Sandu, A. *Formarea și reglementarea asistenței sociale în România*. Cluj-Napoca: Editura Accent, 2012.
- Wilensky, H. „The Professionalization of Everyone?” *American Journal of Sociology* 70, nr. 2 (1964): 137–158.